

Rozsudek Nejvyššího soudu SSR ze dne 28.03.1974, sp. zn. 1 Cz 24/74, ECLI:CZ:NS:1974:1.CZ.24.1974.1

Číslo: 12/1975

Právní věta: Na ustanovenie opatrovníka tomu, pobyt koho nie je známy, sú pre súd rozhodujúce len dôvody uvedené v ustanovení § 29 O. z. Nie je však rozhodujúce, či prebieha alebo bude prebiehať súdne, správne, prípadne ine konanie týkajúce sa osoby, ktorej pobyt nie je známy, a jej majetku.

Soud: Nejvyšší soud SSR

Datum rozhodnutí: 28.03.1974

Spisová značka: 1 Cz 24/74

Číslo rozhodnutí: 12

Číslo sešitu: 1-2

Typ rozhodnutí: Rozsudek

Hesla: Opatrovník, Řízení před soudem

Předpisy: 40/1964 Sb. § 29

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Sbírkový text rozhodnutí:

Okresný národný výbor v M. podal návrh, aby pre J. K. ustanovil súd podľa ustanovenia § 29 O. z. opatrovníka, a to J. M., dôchodcu, bývajúceho v P. Návrh odôvodnil tým, že J. K. sa v rokoch 1919-1920 vystažovala do USA na neznáme miesto a odvtedy je nezvestná, vlastní ideálne 3/16 domu č. p. 374 a pozemky parc. č. 1453 a parc. č. 1454 v M. a o týchto nehnuteľnostiach prebieha jednanie o ich výkup pre bytovú výstavbu, takže je potrebné ustanoviť pre ňu opatrovníka na ochranu jej majetkových záujmov.

Okresný súd v Martine návrh na ustanovenie opatrovníka zamietol z tých dôvodov, že v danom prípade treba pre ustanovenie opatrovníka použiť ustanovenia § 16 ods. 2 zákona č. 71/1967 Zb., pretože výkup nehnuteľností má charakter správneho konania a nepatrí teda do právomoci súdu ustanovovať pre tento účel opatrovníka v zmysle ustanovenia § 29 O. z.

Proti tomuto uzneseniu podal odvolanie ONV v M. a navrhol napadnuté uznesenie zmeniť tak, že sa jeho návrh vyhovuje. Odvolanie odôvodnil, že chce zmluvne vykúpiť nehnuteľnosti, ktorých spoluvlastníčkou je J. K., keď jej brat J. M., ako spoluvlastník ideálnych 13/16 týchto nehnuteľností, kúpnu zmluvu už podpísal.

Krajský súd v Banskej Bystrici uznesenie súdu prvého stupňa potvrdil. Svoje rozhodnutie odôvodnil tým, že „v danom prípade ide o výkup nehnuteľností, ktorý má charakter správneho konanie, upraveného zákonom č. 71/1967 Zb. Podľa ustanovenia § 16 ods. 2 tohto zákona správny orgán

ustanoví opatrovníka aj účastníkovi konania, ktorého pobyt nie je známy“.

Najvyšší súd SSR rozhodol o sťažnosti pre porušenie zákona, ktorú podal generálny prokurátor SSR, tak, že uvedenými uzneseniami súdov obidvoch stupňov bol porušený zákon.

Z odôvodnenia:

Podľa ustanovenia § 29 O. z. súd môže ustanoviť opatrovníka aj tomu, pobyt koho nie je známy, ak je to potrebné na ochranu jeho záujmov alebo záujmov spoločnosti. Za tých istých podmienok môže súd ustanoviť opatrovníka aj vtedy, ak je to potrebné z iného vážneho dôvodu.

Súdy obidvoch stupňov nepostupovali v prejednávanej veci dôsledne podľa citovaného ustanovenia.

Vychádzali len z mýlného názoru, že v danom prípade je už v behu správne konanie o výkup uvedených nehnuteľností, v rámci ktorého správny orgán sám môže ustanoviť pre nezvestnú osobu opatrovníka (§ 16 ods. 2 zákona č. 71/1967 Zb.). Takéto správne konanie (vyvlastňovacie konanie v zmysle ustanovenia § 18 zákona č. 87/1958 Zb. a § 43 a nasl. vyhlášky č. 144/1959 Ú. v. /Ú. l/) však v tomto prípade nepredbiehalo.

Okresný národný výbor v M., ktorý podal súdu návrh na ustanovenie opatrovníka pre J. K. napokon v návrhu neuvádzal, že by takéto konanie už bolo začaté, ale uviedol, že zamýšľa uvedené nehnuteľnosti zmluvne vykúpiť z dôvodu ich asanácie pre výstavbu sídliska a že by na ochranu záujmov J. K. bolo treba, aby táto nezvestná osoba mala opatrovníka.

Súdy obidvoch stupňov ani skúmali, či administratívne konanie je už začaté, kedy, na ktorom orgáne a pod akým číslom.

ONV v M. poukázal v odvolaní proti uzneseniu súdu prvého stupňa na ustanovenie § 18 ods. 2 zákona č. 87/1958 Zb., podľa ktorého možno nehnuteľnosť vyvlastniť len ak nemožno účel vyvlastnenie dosiahnuť inak, a ak nemožno získať nehnuteľnosti alebo práva k nim dohodou; poukazoval ďalej na ustanovenie § 45 písm. d/ vyhlášky č. 144/1959 Ú. v., podľa ktorého k žiadosti o vyvlastnenie treba pripojiť doklad o tom, že nedošlo k dohode o dobrovoľnom výkupe nehnuteľností.

Z citovaných ustanovení nemožno však ešte vyvodiť záver, že na výkup nehnuteľností je potrebné, aby súd vlastníčkovi vymenoval opatrovníka. Súdom ustanovený opatrovník by napokon musel uvážiť, či dohodu o výkupe za vlastníka uzavrie, a aj keď je uzavrie, bolo by treba, aby jeho prejav urobený v mene vlastníka bol schválený súdom v zmysle ustanovenia § 193 O. s. p.

Pri posúdení otázky, či je potrebné ustanoviť podľa § 29 O. z. opatrovníka, teda treba zvážiť opodstatnenosť tohto opatrenia predovšetkým z hľadísk uvedených v ustanovení § 29 O. z., či je totiž ustanovenie opatrovníka potrebné na ochranu záujmov osoby, ktorej pobyt nie je známy, alebo či je tu iný vážny dôvod. Nie je však rozhodujúce, či prebieha alebo bude prebiehať súdne, správne alebo iné konanie týkajúce sa majetku a práv osoby, ktorej pobyt nie je známy, alebo osoby, u ktorej je ustanovenie opatrovníka potrebné z iného vážneho dôvodu.

V prejednávanej veci súdy obidvoch stupňov nerozhodovali o návrhu ONV v M. na ustanovenie opatrovníka z hľadísk uvedených v ustanovení § 29 O. z. a nezistovali, či ustanovenie opatrovníka je pre J. K. potrebné na ochranu jej záujmov alebo na ochranu záujmov spoločnosti, prípadne či je tu iný vážny dôvod pre ustanovenie opatrovníka.

Z uvedených vyplýva, že súdy obidvoch stupňov svojimi rozhodnutiami porušili zákon v ustanoveniach § 6, § 120 ods. 1 a § 153 ods. 1 O. s. p. (súd druhého stupňa aj v ustanovení § 219 O. s. p.) v súvislosti s ustanovením § 29 O. z.